

Hou je vast – ‘Nederland wordt digitale koploper van Europa’

Samenvatting

Conform de afspraken in het huidige regeerakkoord wordt in een nota van o.a. het Ministeries van Economische zaken en Klimaat uiteengezet hoe men denkt de digitalisering van onze maatschappij – als gidsland en voorbeeld voor Europa – te bevorderen. De omstandigheden hier zijn gunstig omdat Nederland kan functioneren als een digitale ‘poort’ voor Europa. Speciaal het Midden- en Kleinbedrijf moet daarvan profiteren. Aangegeven wordt op welke fronten men de taken zal aanpakken.

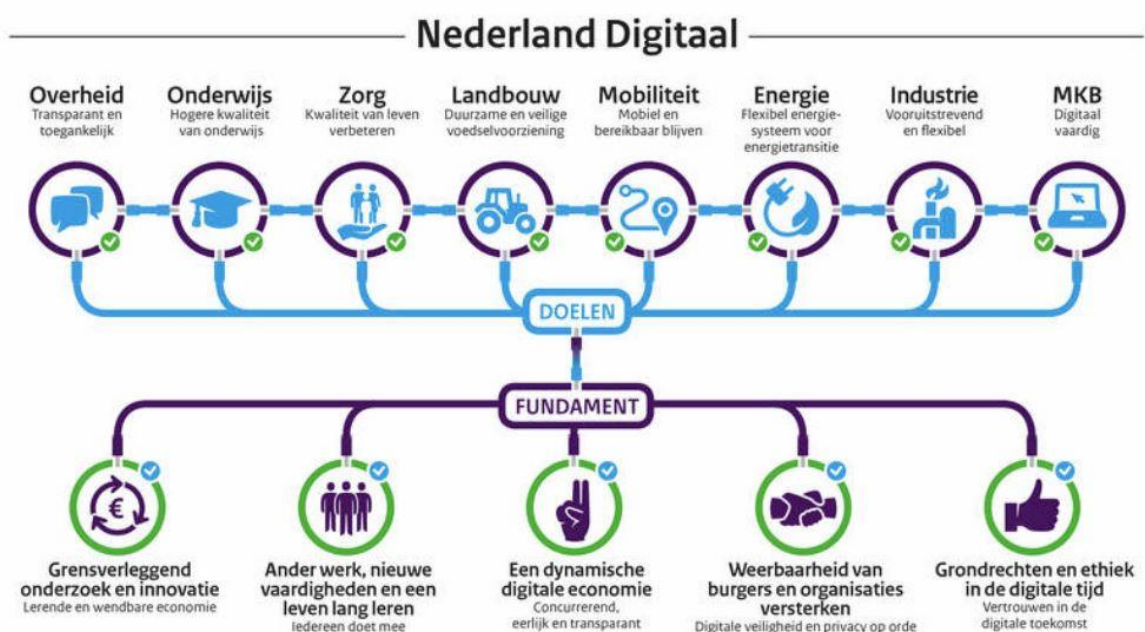
Het is zorgelijk dat een noodzakelijk begeleidend document over de maatschappelijke en sociale gevolgen van deze digitalisering ontbreekt. Met name het feit dat een deel van de bevolking door laaggeletterdheid niet in deze welvaart kan delen, en dat anderzijds een groeiende groep mensen met een opgebouwde elektrische overgevoeligheid voor dit geweld moeten wijken, vraagt aandacht. Een gelijktijdige visie van belendende ministeries op het welzijn van de burgers in hun totaliteit kan niet ontbreken.

Inleiding

Het Kabinet heeft op 16 juni de doelstelling uitgesproken dat Nederland een digitaal-leidende rol gaat spelen in Europa. Nederland verkeert in een ruimtelijk strategische positie, de infrastructuur is aanwezig, de ambities t.a.v. voordelen voor vele doelgroepen zijn hoog, de opleidingsgraad van het nodige personeel is goed maar moet verder verbeterd.

Onderliggende digitaliseringsplannen [1, 2] zijn vervat in het huidige Regeerakkoord, maar we mogen hopen dat op deelproblemen in deze stukken nog eens degelijk gedebatteerd wordt. Prachtige en actuele ambities, maar enkele maatschappelijke groeperingen dreigen hiermee uit de boot te vallen, nl. de laaggeletterden, digibeten en de groeiende populatie van elektrogevoeligen die diverse vormen van digitalisering juist moeten mijden (zie onder). Dat leidt tot een Nederland van twee snelheden. Zitten we daarop te wachten? Een goed punt is dat in het bijzonder het midden- en kleinbedrijf in deze beschouwingen worden betrokken. Jaarlijks zal deze lijst van aandachtspunten worden herijkt.

In onderstaand schema worden de bedrijfstakken genoemd die baat zullen hebben bij de digitale ambities van het Kabinet en worden de onderliggende randvoorwaarden opgesomd waaraan in het digitaliseringsproces moet worden voldaan.

Uit het Nieuwsbericht [1]:

‘Nederland als dé digitale koploper van Europa. Om die doelstelling waar te maken, moeten bedrijven, consumenten en overheden sneller en innovatiever inspelen op het hoge tempo waarmee maatschappij en economie digitaliseren. Het kabinet heeft daarom samen met hen de Nederlandse Digitaliseringsstrategie met 24 bijbehorende ambities vastgesteld. Hiermee wil het kabinet bijvoorbeeld het verdienvermogen van Nederland verder versterken, zorgen voor betere digitale vaardigheden en cyberveiligheid in de maatschappij’.

En verder:

‘De strategie ‘Nederland Digitaal’ is vandaag bekend gemaakt door staatssecretaris Mona Keijzer (Economische Zaken en Klimaat), minister Ferd Grapperhaus (Justitie en Veiligheid) en staatssecretaris Raymond Knops (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) die hiervoor als bewindspersonen het initiatief hebben genomen. Het is voor het eerst dat het kabinet met een gezamenlijke strategie komt die goed inspeelt op de snelheid van de digitalisering en de impact hiervan op de samenleving. Het kabinet wil op een verantwoorde manier de maatschappelijke en economische kansen van digitalisering optimaal benutten met Nederland als pionier en proeftuin op dit gebied’.

Nederlandse digitaliseringsstrategie

Hieronder enkele van de trefwoorden en -begrippen in een rapport met hooggespannen verwachtingen en ambities.

- *Nederland als digitale koploper*: digitale toegangspoort tot Europa. In het Regeerakkoord wordt het volgende gesteld: *‘We kunnen digitaal koploper worden van Europa. Digitalisering is nodig op terreinen als de zorg, mobiliteit, en het openbaar bestuur. We versterken noodzakelijke basisvoorwaarden als digitale veiligheid, privacy, digitale geletterdheid, mededinging, innovatie, en modernisering van wetregelgeving. We zetten in op verdere versterking van de Europese digitale interne markt’.*
- *Economische kansen*: Nederland als digitale toegangspoort tot Europa. Versnelde digitalisering van het MKB
- *Maatschappelijke kansen*: Strategie van ‘Smart cities’; bijbrengen van basis-vaardigheden bij laaggeletterdheid; E-health; voedselvoorziening; digitalisering in de zorg
- *Onderzoek en innovatie*: ‘Naar een lerende en wendbare economie; rol van de universiteiten
- *Een leven lang leren*: Opleiding van ICT professionals; opvoeden van burgers
- *Dynamische digitale economie*: data-deling in wetenschap en industrie
- *Versterking weerbaarheid van burgers en organisaties*: cybersecurity; Internet-of-Things
- *Gezondheid en ethiek*: vertrouwen in digitale toekomst; stimulering van onderzoeksjournalistiek
- *Grondrechten en ethiek*: vertrouwen; geautomatiseerde besluitvorming; kunstmatige intelligentie; technische universiteiten en ethiekonderzoek.

Zorgen

Participatiemaatschappij? Heel veel meer aandachtspunten worden in het rapport aangehaald, maar mijn algemene impressie is dat het stuk zeer sterk ICT gedreven is. Op geen enkele plek is aangegeven hoe één en ander raakt aan andere maatschappelijke – en dus economisch gerelateerde – onderwerpen als maatschappelijk draagvlak, het versterken van de zich al vormende twee-snelhedeneconomie; een belangrijke deel van de bevolking is nu al niet in staat de digitalisering te volgen. Weliswaar spreekt het rapport van levenslang leren en iets te doen aan laaggeletterdheid. Maar de torenhoge ambities die uit dit rapport spreken vergen wel een grote inspanning om de ICT-kloof niet groter te laten worden dan die al is!

Omgang met personen die lijden aan elektrohypersensitiviteit (EHS)?

Deze ambities houden in dat de burger op alle fronten in de maatschappij gaan stuiten op verplicht gebruik van computers, digitale formulieren en informatiebanken, Wi-Fi zenders en zendmasten voor mobiele communicatie. Dit omdat informatie, gidsen voor telefoonnummers, treinenloop, en andere data uitsluitend via digitale informatiekkanalen beschikbaar gesteld worden. Dat leidt tot grote problemen bij mensen die in de dichter wordende ‘mist’ van elektromagnetische (EM) velden moeten functioneren. Nu al zijn er sommigen die maatschappelijk afhaken en uitwijken naar EM ‘stiltegebieden’, zie de film *Ubiquity* die afgelopen week in de bioscopen draaide en op 24 oktober a.s. op de TV vertoond wordt. De zenders voor mobiele communicatie binnen en buiten brengen EM-gevoelige personen in een toestand van ‘elektrostress’. Ook de EM velden rond elektrische leidingen, die ontstaan doordat digitale apparatuur wordt geïnstalleerd en die het net ‘vervuilen’ met digitale pulsen, zijn ziekteverwekkend [3].

Met de toenemende digitalisering is het nu al de hoogste tijd om maatregelen te nemen om elektrogevoelige personen in bescherming te nemen en het door passende maatregelen te helpen in de technologische digitale wereld als gewone burger te kunnen blijven functioneren. Ongeveer zoals in Zweden al geruime tijd gebeurt [4].

Bezinning nodig

De effecten van de ultieme digitalisering van de maatschappij zullen een ramp vormen voor de kwetsbare mensen in ons land die nauwelijks kunnen lezen of die een overgevoeligheid voor EM velden hebben ontwikkeld. Daarom lijkt het onvermijdelijk dat er nu naast dit technische document een maatschappelijke bezinning komt over de wenselijkheid en vermijdbaarheid van diensten en ziekmakende velden voor de ‘achterblijvers’. Er zal politieke aandacht voor moeten komen. In plaats van de geld-gedreven inspanningen voor implementatie van nieuwe elektronica. Dat geld is niet vanzelf aanwezig voor het doel de neveneffecten van digitalisering te bekostigen. We verwachten erkenning van het feit dat ook de digi-mijdende personen recht hebben op een menswaardig bestaan hebben en aandacht opeisen.

Referenties

1. **Rijksoverheid 2018a.** <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2018/06/16/kabinet-nederland-de-digitale-koploper-van-europa>
2. **Rijksoverheid 2018b.** <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/06/16/nederlandse-digitaliseringsstrategie>
3. **Hugo Schooneveld 2014.** *Elektrostress Handboek – Leren omgaan met ziekmakende elektromagnetische velden.* In de boekhandel verkrijgbaar. Ook gratis digitaal te downloaden van de website: https://www.hugoschooneveld.nl/inhoud/elektrostress_handboek.php
4. **Olle Johansson 2006.** *Electrohypersensitivity: state-of-the-art of a functional impairment.* [Electromagn Biol Med.](#) 2006;25(4):245-58.

Hugo Schooneveld

Blog nr. 41 - 17 juni 2018

Deze blog is te downloaden van www.hugoschooneveld.nl.